

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 04 0 K 001742 18 Kžk
Sarajevo, 11.03.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudaca: Dragan Čorlija - predsjednik vijeća, te Slavko Marić i Huriya Sarajlić - članovi vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Živane Roić, u kaznenom predmetu protiv optuženog E. B., zbog kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 24. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ, odlučujući po optužnici Kantonalnog tužiteljstva u Zenici broj: T04 0 KTRZ 0001522 14 2 od 30.05.2010. godine, izmijenjenoj na glavnim pretresima pred prvostupanjjskim sudom dana 24.07.2015. godine i dana 10.05.2017. godine, nakon pretresa održanog dana 05.03.2019. godine, na kojem su nazočni bili federalni tužitelj Munib Halilović, te optuženi E. B. i njegov branitelj – advokat R. A. iz Z., donio je dana 11.03.2019. godine i javno objavio slijedeću:

P R E S U D U

Optuženi: E. B., sin R. i majke S., rođene L., rođen ....71. godine u Z., općina Z., nastanjen na adresi ..., jmbg: ....., po narodnosti ....., državljanin ....., razveden, otac dvoje malodobne djece, pismen, završio srednju rudarsku školu, nezaposlen, lošeg imovnog stanja,

K R I V J E

Što je:

Za vrijeme ratnog stanja u BiH i oružanog sukoba na području općine Z., između A...., sa jedne strane i H., sa druge strane, kao pripadnik Oružanih snaga .... u svojstvu policajca Policijske stanice ..., Stanice ... Z., kršeći odredbe člana 3. stav 1. točka c. i člana 147. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba u vrijeme rata od 12.08.1949. godine, nečovječno postupao, tako što je:

U vremenskom periodu od ... do ....93. godine poslije izvršenog oružanog napada od strane A. ... na mjesto B.. općina Z., naseljeno isključivo stanovništvom hrvatske nacionalnosti, usljed kojeg napada su stanovnici mjesta B., izbjegli u mjesto V. i Č., došao u mjesto G. V.

pred kuću Š. L., samoinicijativno bez službenog naloga, obučen u maskirnu uniformu i naoružan automatskom puškom, te pozvao Š. L. da izađe iz kuće, govoreći mu da je repetirao pušku i da će da ga vodi, a kada je vidio da se u kući nalazi L. M., pozvao i njega da izađe iz kuće, da bi ih kada su isti izašli iz kuće, nezakonito lišio slobode, zatim sa uperenom puškom prema njima, naredio im da krenu ispred njega, usljed čega su Š. L. i L. M. trpili jak strah, poniženje i uvrede, a zatim ih je svezane doveo do raskrsnice K.-H. koja je od mjesta gdje su lišeni slobode, udaljena oko 1 km, gdje je bio punkt, koji su držali naoružani mještani muslimanske nacionalnosti mjesta D. i gdje se već nalazio lišen slobode od strane nepoznatih lica i K. J., da bi potom predao Š. L. i L. M. nepoznatim naoružanim licima, gdje su zadržani sa vezanim rukama na leđima i sva trojica zajedno povezani štrikom, čija su ugljenisana tijela zajedno sa tijelom K. J., dana ...93. godine bila pronađena u vikendici vlasništvo Ž. N. u mjestu B.,

Čime je počinio kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ,

pa ga sud, primjenom naprijed navedene odredbe, kao i uz primjenu odredaba člana 38., 41. stav 1., 42. točka 2. i 43. stav 1. točka 1. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ,

O S U Đ U J E

na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine

Na osnovu odredbe člana 202. stav 1. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine optuženi E. B. se obvezuje da Kantonalnom sudu u Zenici plati troškove kaznenog postupka u visini koju odredi taj sud posebnim rješenjem, te da ovom sudu na ime paušala isplati iznos od ... KM, u roku od .. dana od dana pravomoćnosti presude.

Na osnovu odredbe člana 212. stav 3. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni P. Š. se sa imovinskoopravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

O b r a z l o Ź e n j e

Optužnicom Kantonalnog tužiteljstva u Zenici broj: T04 0 KTRZ 0001522 14 2 od 30.05.2014. godine, koja je izmijenjena na glavnom pretresu održanom dana ...15. godine, optuženom E. B. je na teret stavljeno da je počinio kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Kaznenog zakona SFRJ (preuzeti KZ SFRJ). Ovaj optužni akt je ponovo izmijenjen na glavnom pretresu od ...17. godine i ovom izmjenom je ranije navedenom optuženiku na teret stavljeno kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 24. preuzetog KZ SFRJ.

Presudom Kantonalnog suda u Zenici broj: 04 0 K 001742 14 K od ....15. godine, optuženi E. B. je oglašen krivim za kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine. Ova presuda je ukinuta rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 04 0 K 001742 15 Kž od ...16. godine i predmet je vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U ponovnom postupku Kantonalni sud u Zenici je presudom broj: 04 0 K 001742 17 K 2 od ...17. godine, primjenom odredbe člana 299. točka c) Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženika E. B. oslobodio od optužbe da je radnjama bliže navedenim u njenoj izreci počinio kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 24. preuzetog KZ SFRJ. Svojim rješenjem broj: 04 0 K 001742 od ...18. godine ovaj sud je ranije navedenu presudu ukinuo i odredio održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Na pretresu održanim pred ovim sudom su, sukladno odredbi člana 332. stav 2. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), prihvaćeni i pročitani sljedeći dokazi optužbe: iskaz svjedoka P. Š. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...14. godine, iskazi svjedoka S. K. i J. K. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...14. godine, iskazi svjedokinja D. K. i M. J. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...14. godine, iskaz svjedoka Z. B. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ..15. godine, iskaz svjedoka V. M. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ....15. godine, iskazi svjedoka M. K. i P. K. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...15. godine, iskaz svjedoka J. Š. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...15. godine, kao i iskaz ovog svjedoka iz istrage – Zapisnik Kantonalnog tužiteljstva Zeničko-Dobojskog kantona broj: KT-/01 od ..17. godine, u dijelu gdje je došlo do odstupanja u odnosu na iskaz dat na glavnom pretresu, koji je na glavnom pretresu korišten u skladu sa članom 288. stav 1. ZKP FBiH, iskaz vještaka neuropsihijatra Š. dr. H. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Zenici održan dana ...15. godine, kao i pismeni Nalaz i mišljenje ovog vještaka od ...14. godine, Potvrda o smrti za Z. L., izdana od strane Doma zdravlja Č., bez broja, od ..09. godine, iskaz svjedokinje Z. L. dan u Kantonalnom tužiteljstvu u Zenici broj: Kt-/01 od ....07. godine, iskaz svjedokinje Z. L. iz istrage – Zapisnik Osnovnog suda u Č. broj: Kri-/96 od ...96. godine, Odluka o proglašenju ratnog stanja na teritoriji RBiH - "Službeni list RBiH" broj: 7/92 od 20.06.1992. godine, izvod iz Zakona o oružanim snagama ..., Zaključci ratnog predsjedništva Kriznog štaba općine Z., broj: .../93 od ...93. godine, Zapovijed H. zajednice H.B., zapovjedništvo OZ Srednja B., broj: ./93 od ..93. godine, Upozorenje HZ H. B. Zapovjedništvo OZ Srednja B. IZM V. broj: .../93 od ...93. godine, Akt ... XP Brigade ... broj: .../93 od ...93. godine, Zapisnik o uviđaju ranijeg Višeg suda u Z., broj: Kri-/93 od ...93. godine, Službena zabilješka MUP Z. od ...93. godine, Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta MUP Z., broj: ... od ...93. godine, Dopis Federalnog ministarstva ....., broj: .../08 od ...08. godine, Dopis MUP Z., broj: .../06 od ...06. godine, Rješenje MUP-a Z. broj: .../97 od ...97. godine, Rješenje MUP-a Z., broj: .../95

od ...95. godine, Rješenje MUP-a S., broj: .../99 od ...94. godine, Potvrda o smrti M.L., L. Š. i J. K., Župnog ureda ... Z. broj: ../14 od ...14. godine, Izvod iz kaznene evidencije za optuženika izdan od strane PU Z., broj: .../10 od ....10. godine, Rješenje Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj: S.... od ...13 godine, te troškovnik Kantonalnog tužiteljstva u Z. od ...14. godine. Dalje su preuzeti i pročitani slijedeći dokazi obrane: Rješenje Suda BiH broj: S.. 10 Kro od ....11. godine, Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske (Vrhovni sud RS) broj: ..... od ...17. godine, iskaz svjedoka V. M., dan u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana ...07. godine, izjava svjedoka Z. B., dana u Kantonalnom tužiteljstvu u Z. dana ...17. godine, izjava svjedokinje S. P., dana u Kantonalnom tužiteljstvu Z. broj: Ki-/01 od ...02. godine, iskaz svjedoka R. B. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Z. održan dana ...15. godine, iskaz svjedoka S. B. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Z. održan dana ..15. godine, iskaz optuženog E. B. sa glavnog pretresa koji je pred Kantonalnim sudom u Z. održan dana .15. godine, te optuženikov iskaz koji je u svojstvu osumnjičenog u fazi istrage dao kantonalnom tužitelju, u dijelu gdje je došlo do odstupanja u odnosu na iskaz koji je optuženi kao svjedok dao na glavnom pretresu.

Stranke i branitelj optuženog nisu imali primjedbi na preuzete dokaze.

U završnim riječima optužba i odbrana su iznijeli različito viđenje mogućnosti za izmjenu optužnice na način kako je to učinjeno od strane kantonalne tužiteljice na glavnom pretresu od ....17. godine, kao i o dokazanosti kaznenopravnih radnji za koje se optuženi izvršenom izmjenom tereti. Po stavu federalnog tužitelja izmjenom predmetnog optužnog akta, koja se isključivo odnosi na preciziranje optuženikova subjektivnog odnosa prema kaznenom djelu, u odnosu na optuženog nije povrijeđeno načelo zabrane *reformatio in peius* jer se korekcijom njene činjenične osnove optuženi ne tereti za novu kriminalnu količinu. Dalje je federalni tužitelj u završnoj riječi istakao da dokazi iz spisa predmeta potvrđuju da je optuženi počinio kazneno djelo koje mu je izmjenom optužnice stavljeno na teret. Suprotno prethodno navedenom, branitelj optuženog je u završnoj riječi istakao da je izmjena optužnice, onako kako je to učinjeno tokom kaznenog postupka, sasvim sigurno bila na štetu njegovog branjenika, te da se iz preuzetih i čitanih dokaza ne može izvesti potpuno pouzdan zaključak da je optuženi počinio kaznenopravne radnje iz izmijenjenog optužnog akta. Od strane branitelja je posebno ukazano na činjenicu da je Sud BiH, dok je predmet bio u nadležnosti tog suda, odbio potvrditi optužnicu Tužiteljstva Bosne i Hercegovine (Tužiteljstvo BiH) koja je protiv optuženog podignuta zbog istog događaja, te na nepouzdanost iskaza svjedokinja S. K. i M. J. Optuženi je prihvatio završnu riječ svog branitelja i pri tom istakao da on kazneno djelo za koje se tereti nije počinio.

Nakon ocjene svih preuzetih dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, sve na način kako je to propisano u odredbi člana 296. stav 2. ZKP FBiH, ovaj sud je odlučio kao izreci predmetne presude, pri čemu se naročito rukovodio slijedećim razlozima:

Iz izreke ove presude se uočava da je odluka o optuženikovoju krivnju vezana za činjeničnu osnovu iz prvobitno podnesene optužnice koja je od strane kantonalne tužiteljice izmijenjena na glavnom pretresu održanom pred prvostupanskim sudom dana ....15.

godine. Ovo bez obzira na činjenicu što je kantonalna tužiteljica predmetni optužni akt izmijenila i na glavnom pretresu od ...17. godine. Ovu posljednju izmjenu ovaj sud nije prihvatio iz razloga jer bi osudom optuženog za kaznenopravne radnje iz ovako izmijenjene optužnice došlo do povrede principa zabrane *reformatio in peius* iz člana 322. ZKP FBiH, koja propisuje da, ako je žalba podnesena samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu. Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je prvom presudom Kantonalnog suda u Z. optuženi E. B. oglašen krivim za kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine. Kaznenopravne radnje iz izreke presude za koje je utvrđena optuženikova krivnja su preuzete iz činjenične osnove izmijenjene optužnice od ...15. godine. Ova presuda nije osporena žalbom Kantonalnog tužiteljstva u Z. nego isključivo žalbom branitelja optuženog. Nakon uvažavanja žalbe optuženikova branitelja i vraćanja predmeta prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje kantonalna tužiteljica je na glavnom pretresu od ...17. godine optužnicu ponovo izmijenila na način da je u njenom činjeničnom supstratu kao povredu blanketnog propisa navela točku a) člana 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba u vrijeme rata od 12.08.1949. godine (umjesto konvencijske odredbe iz člana 3. stav 1. točka c) uz istodobno izostavljanje člana 147. Konvencije, potom je u opis optuženikovih radnji dodala navod da je optuženi u vrijeme neposredno prije odvođenja oštećenih, kada je oštećeni M. L. pokušao da zaveže pertle na gojzericama, istom rekao „Ne moraš ih vezati, nećeš daleko, neće ti dugo trebati“, pa je, dalje, iza navoda o nezakonitom lišavanju slobode oštećenih i njihove predaje nepoznatim naoružanim osobama, unijela navode „iako je znao da će biti ubijeni“ i „pristajući na tu posljednicu“. Ujedno je ovom izmjenom dodan i pravni opis djela i to tako što je navedeno da je optuženi radnjama za koje se tereti pomogao N.N. osobama da izvrše ubistvo dva civila. Ovim izmjenama je predmetnom kaznenom djelu dan teži vid, te je optuženi doveden u težu poziciju nego što je to po opisu iz izmijenjene optužnice od ...15. godine. Kako je u konkretnom slučaju do izmjene predmetnog optužnog akta došlo nakon ukidanja prvostupanjske presude, koja žalbom kantonalne tužiteljice nije osporena, to kantonalna tužiteljica, s obzirom na zabranu sadržanu u članu 322. ZKP FBiH, izmjenu činjenične osnove optužnice nije mogla izvršiti na način kako je to učinila na glavnom pretresu od ...17. godine, jer izvršena izmjena, koja se prvenstveno odnosi na subjektivnu stranu kaznenog djela, to kazneno djelo za optuženika realno čini težim. Ovom izmjenom optuženiku je na teret stavljeno kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 24. preuzetog KZ SFRJ. Ovo je razlog zbog čega su prilikom odlučivanja o krivnji optuženog E. B. iz činjenične osnove izmijenjene optužnice izostavljeni činjenični navodi koji su u njen činjenični supstrat uneseni izmjenom koja je izvršena uz povredu principa zabrane *reformatio in peius* iz člana 322. ZKP FBiH. Nije prihvatljiva teza federalnog tužitelja da se ovom izmjenom optuženi realno ne tereti za novu, težu kriminalnu količinu, te da optuženikove radnje i kazneno djelo koje iz njih proizlazi za optuženika ne predstavljaju veći teret nego je to navedeno u prvobitno podnesenoj i na glavnom pretresu od ...15. godine izmijenjenoj optužnici. Uz izostavljanje ranije navedenih činjeničnih navoda izostavljeni su i oni (za koje ovaj sud nije našao da su dokazani) u kojima je sadržana konstatacija da su oštećeni kao posljednicu optuženikovih radnji trpili tešku duševnu bol i patnju. Uz ove intervencije u činjeničnu osnovu je ponovo unesena kod sporne izmjene optužnice neopravdano izostavljena blanketna odredba,

konkretno član 147. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba u vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Dokazi preuzeti tokom postupka pred ovim sudom potvrđuju da je optuženi E. B. počinio kaznenopravne radnje iz izreke predmetne presude, odnosno da je u vremenskom periodu od ... do ...93. godine došao u mjesto G. V., pred kuću Š. L., da je te prilike, nakon dolaska, samoinicijativno, bez službenog naloga, obučen u maskirnu uniformu i naoružan automatskom puškom, pozvao L. Š. da izađe iz kuće govoreći mu da je repetirao pušku i da će da ga vodi, da je, dalje, kada je vidio da se u kući nalazi i M. L., pozvao i njega da izađe iz kuće, da ih je, potom, po njihovom izlasku iz kuće nezakonito lišio slobode, a zatim im, sa uperenom puškom prema njima, naredio da krenu ispred njega i svezane ih doveo do raskrsnice K.-H., koja je od mjesta gdje su lišeni slobode udaljena oko 1 km, gdje je bio punkt, koji su držali naoružani mještani muslimanske narodnosti mjesta D., te da ih je na tom punktu predao nepoznatim naoružanim osobama.

Da je upravo optuženi E. B. kritične prilike samoinicijativno, bez službenog naloga, nezakonito lišio slobode oštećene L. Š. i M. L., te da ih je, nakon odvođenja iz kuće L. Š. predao nepoznatim naoružanim osobama muslimanske narodnosti na punktu K.-H., što je obrana tokom kaznenog postupka izričito negirala, potvrđuju iskazi svjedoka koji su inkriminirani događaj u njegovom pretežitom dijelu neposredno vidjeli, kao što su svjedoci Z.L., D.K., M.J. i Z.B.

Iz iskaza svjedokinje Z. L. proizlazi da su mještani B. nakon sukoba između pripadnika ... i Armije ... izbjegli prvo u naselje V. a potom u Č., da su se odmah slijedeće jutro pokušali vratiti u B. (ona, kćerke D. i M.1, pokojni suprug M.2, prijatelj J. K., njegova supruga M.3 i kćerka im S.), da ih straža Armije ... nije pustila, da su tada S. K. i J. K. prečicama krenuli prema B. a da su ostali svratili do susjeda L. Š., da su u vrijeme dok su bili u L. kući na vrata došli E. B., S. K.1 i S. K.2, momci iz susjedstva, svi u uniformama, da je po njihovom dolasku jedan od njih (ona misli E.) pozvao njenog susjeda L. Š. da izađe, da je L. počeo da galami, da je E. tada rekao kako je repetirao pušku i da će pucati tražeći od L. da izađe, da je E. nakon toga provirio u kuću i vidio njenog muža M.2 kako leži i pozivajući ga prstom rekao mu „i ti i ti“, da se njen suprug po izlasku iz kuće sagnuo da zaveže cipele a jedan od njih mu je rekao da ih ne treba vezati jer neće daleko, da je njena kćerka M.1 prišla ocu i poljubila ga, da je druga kćerka, D., zamolila E. B. kojeg je poznavala od prije da joj čuva tatu, da joj je E. rekao da se ne treba brinuti jer će se otac vratiti za sat do sat i pol, te da su tada E. B. i S. K.1 odveli njenog muža i L. Š. pri čemu je E. B. u pravcu njihovih leđa držao uperenu ranije repetiranu pušku. Prilikom svjedočenja na iste okolnosti svjedokinja D. K. ističe da ih je (nju, njenu majku Z., sestru M.1, oca M.2 i svekrvu M.3) u vrijeme kada su se vraćali svojim kućama u mjesto B. zaustavio i kod sebe da se odmori i nešto pojedu pozvao L. Š., da je na vrata L. kuće došao E. B. i zarobio L., da je pitao ima li još muških u kući i kada se pojavio njen otac repetirao je pušku i vrlo drsko rekao da ih vodi, da je na njeno pitanje kud ih vodi rekao „ne brini D. samo da ga ispitaju“ i da će ga vratiti, da je njen otac (M. L.) kada je izašao iz kuće htio da sveže šnjure na gojzericama kad je E. rekao „Ne moraš ih vezat nećeš daleko“, da joj je odveo oca i više ga nije vidjela, da ih je odveo

na način da su L. Š. i njen otac M.2 bili ispred a E. iza njih s puškom, te da E. B. dobro poznaje jer su išli u istu školu.

Kada se o predmetnom događaju izjašnjava svjedokinja M. J. onda u svom iskazu, identično kao i njena sestra D. K., navodi da ih je kritične prilike svratio L. Š., da je naknadno do L. kuće došao E. B. i pozvao L., da je pitao ima li drugih muškaraca u kući i da mu je Luka rekao za M.2, da je E. bio u vojnoj odori i naoružan puškom ali ne zna kojom, da je njena sestra D. (budući da je poznavala E.) sa njim razgovarala kuda im vodi oca i da se sjeća kako je E. rekao da će se otac brzo vratiti, da je uspjela zagrliti oca i poljubiti ga jer je osjećala da ga vidi zadnji put, te da su svi u kući bili prestravljeni. Prema izričitoj tvrdnji ove svjedokinje ona je kritične prilike vidjela E., pa je na glavnom pretresu, vezano za ovu okolnost, određeno navela ... „ni danas ga ne mogu zaboraviti, pogotovo kad ga još ovdje vidim izbliza“. U unakrsnom ispitivanju tvrdi, također na izričit način, da je u vrijeme odvođenja na licu mjesta bio prisutan i S. K.1 ali da je njenog oca odveo E.B. To čini tako što prilikom svjedočenja ističe: „On ga je odveo“.

I svjedok Z. B. je očevidac ovog dijela inkriminiranog događaja. Imenovani u iskazu navodi da se u vrijeme odvođenja M. L. i L. Š. vraćao s radne obveze iz Ž., da je, kada je prolazio pored L. kuće vidio E. B. s automatom u rukama i čuo ga kako govori „hajde brže to“, da je vidio da se M. L. sagnuo da zaveže cipele, da je E. požurivao L. i M.2, da mu je E., kada ga je vidio, rekao da stane i pitao ga tko mu je dao dozvolu da hoda, da je tada otišao sa lica mjesta gdje su ostali E., M.2 i L. zbog čega nije vidio je li ih E. izveo iz dvorišta, da sa M. L. i L. Š. te prilike nije razgovarao, te da E. B. poznaje od ranije, kao i E. oca i braću mu.

Iz iskaza ranije navedenih svjedoka je vidljivo da oni inkriminirani događaj prikazuju na potpuno identičan način, odnosno da u odnosu na njegove bitne značajke u predmetnim iskazima nema nikakvih odstupanja. Svojim sadržajem ovi iskazi pružaju zaokruženu sliku optuženikova ponašanja prema oštećenima, pa je suprotna teza obrane, da optuženi u kritično vrijeme nije bio na lokalitetu gdje se predmetni događaj desio, za ovaj sud potpuno neprihvatljiva.

Pored ranije navedenih dokaza, u prilog opravdanosti zaključka da je optuženi E. B. u kritično vrijeme bio na lokalitetu gdje se inkriminirani događaj desio, odnosno da ne stoji i da nije prihvatljiva suprotna tvrdnja iz optuženikove obrane, idu i iskazi svjedoka P. K., J. Š. i S. B. Tako svjedok P. K. u iskazu navodi da je taj vikend kada je počeo sukob između HVO i ARBiH (subota ....93. godine) bio u svom rodnom selu B. jer je namjeravao nešto posijati u vrtu, da to nije mogao učiniti jer se po brdima počelo pucati, da se privremeno sklonio kod roditelja, da je prilikom povratka u Z. na raskršću H. naišao na grupu naoružanih osoba među kojima je prepoznao R. B. i rekao mu za roditelje koji su ostali u selu na što mu je R. obećao da im se ništa neće desiti, da mu je sutradan brat Stipe javio da je otac ubijen, da je krenuo prema B. da sahrani oca i da je od strane naoružanih osoba zaustavljen na punktu H., da je tu bilo oko 15 do 20 naoružanih vojnika, da je, dok mu je jedan vojnik pregledao isprave, bacio pogled i vidio na dva tri meta od puta ljude sa kojima je odrastao (L. Š., J. K. i M. L.) koji su sjedili jedan pored drugog sa rukama koje su im

štrikom bile vezane na leđima, lančano poredani jedan do drugog, da je to dobro vidio „jer vidi se to dok pogledaš“, da je na punktu bio i E. B., te da mu je za E. rekao Š. Š. koji je bio sa njim i pomagao mu oko ukopa oca.

Da je optuženi E. B. u vrijeme kada se inkriminirani događaj desio bio na punktu K.-H., odnosno da nije točan njegov iskaz sa glavnog pretresa kada se izjašnjavao u svojstvu svjedoka i naveo da je u to vrijeme isključivo boravio u Z., proizlazi i iz iskaza svjedoka J. Š. i S. B. Tako svjedok J. Š. u iskazu navodi da je u vrijeme kritičnog događaja, kao i E. B., bio angažiran u rezervnom sastavu policije, te da je ispod njegove kuće na udaljenosti od 80 do 100 m bila postavljena barikada koju su držali naoružani mještani sela D. Ovaj svjedok je prilikom svjedočenja na glavnom pretresu odstupio od iskaza koji je dao u toku istrage. Koristeći se ovlastima iz odredbe člana 288. stav 1. ZKP FBiH tužiteljica je svjedoku predočila dio iskaza koji je dao u istrazi u kojem se o inkriminiranom događaju različito izjašnjavao. U ovom iskazu iz istrage svjedok J. Š. je tvrdio da zna da je barikadu koja je bila ispod njegove kuće držao E. B., te da je, u vrijeme sukoba između HVO i ARBiH, od svoje kuće vidio da E. B. i M. Z. na barikadu dovode M. L., L. Š. i J. K. Na glavnom pretresu svjedok se izjašnjava potpuno drugačije i tvrdi da ne zna da je barikadu držao E. B., te da mu nije poznato ni tko je konkretno na navedenu barikadu doveo oštećene M. L., L. Š. i J. K. Ovaj sud vjeru poklanja iskazu koji je svjedok dao u fazi istrage. Ovo zbog toga što je svjedok na glavnom pretresu dao vrlo neuvjerljivo objašnjenje zbog čega je došlo do razlike u iskazima, pa tako, vezano za ovu okolnost, u jednom momentu ističe da ne zna kako bi opisao zbog čega je do razlike u iskazima došlo, potom tvrdi da mu je u tužiteljstvu „poturen“ papir i da ga je on takvog potpisao, da on nije siguran šta je vidio niti da je čuo šta tužitelj diktira, da ne zna šta je potpisao i slično. I svjedok S. B., inače brat optuženog E. B., je tokom postupka mijenjao iskaz. Tako je imenovani u fazi istrage naveo da se njegov brat E. na punkt vratio pola sata nakon što su odvedeni zarobljeni L. Š., M. L. i J. K. i da je po povratku pitao zašto su dozvolili da ih odvedu. Ovakvim iskazom ovaj svjedok također potvrđuje da je optuženi E. B., dok su oštećeni bili na punktu, bar dio vremena bio na istoj lokaciji sa njima, te da nije prihvatljiva njegova obrana da se u vrijeme kritičnih događaja na tom lokalitetu nije nalazio. Razlike u iskazima i ovaj svjedok opravdava na vrlo nevješt način, tvrdnjom da u iskazu iz istrage nisu navedene njegove riječi. I u slučaju iskaza ovog svjedoka, budući da na uvjerljiv način nije opravdao razlike u iskazima, prihvaća se iskaz iz istrage kao vjerodostojan, što je iskaz koji odgovara onome što se u stvarnosti realno desilo.

Po nalaženju ovog suda dokazani su i činjenični navodi da je optuženi kaznenopravne radnje poduzeo u vrijeme ratnog stanja u BiH i oružanog sukoba između HVO i RBiH na području općine Z., da je bio pripadnik Oružanih snaga RBiH i imao svojstvo policajca Policijske stanice I, Stanice javne sigurnost Z., da se sve dešavalo u vremenskom periodu od .. do ....93. godine nakon izvršenog oružanog napada od strane ARBiH na mjesto B. općina Z., naseljeno isključivo stanovništvom hrvatske narodnosti, te da su nakon tog napada stanovnici mjesta B. izbjegli u mjesto V. i Č. Da je u vrijeme kada se predmetni događaj desio u Bosni i Hercegovini bilo ratno stanje proizlazi iz Odluke o proglašenju ratnog stanja Predsjedništva Republike BiH od 20. juna 1992. godine („Sl. novine RBiH“ br.7/92). Ova okolnost od strane obrane nije osporavana. Optuženi je bio pripadnik

oružanih snaga BiH i to proizlazi iz člana 2. stav 2. Zakona o oružanim snagama RBiH („Sl. list RBiH“ broj:4/92 od 20.maja 1992. godine), koja propisuje da su oružane snage RBiH u kritično vrijeme činili ARBiH, policija MUP-a, kao i jedinice fizičkog osiguranja u poduzećima i drugim pravnim osobama i jedinice carinske službe, koje odredi Vrhovna komanda Oružanih snaga. Iz rješenja MUP Z, broj: ../.../97 od ...97. godine, proizlazi da je E. B. raspoređen na poslove i zadatke policajca u PS C. i da sa tom službom počinje od ...97. godine. Prema rješenju Centra službi bezbjednosti Z., broj: ../.../95 od 0...95. godine, imenovan je raspoređen kao policajac u PS I, sa činom vodnika, počev od ..92. godine, a na osnovu prethodne radne obveze. Dalje, iz rješenja broj: .../99 od ....94. godine je vidljivo da je E. B. radni odnos zasnovao u MUP od...93. godine, te da je raspoređen na poslove policajca. Dopis Ministarstva ....., broj: ../.../08 od ...08. godine, potvrđuje da je B. E. tokom rata bio pripadnik MUP-a od ..92. do ...96. godine.

Iako se spornim ne pokazuju ni činjenični navodi da je počinjenje kaznenopravnih radnji vezano za oružani sukob, u konkretnom slučaju radi se o sukobu HVO i ABiH koji se odvijao na području općine Z., treba reći da su se o istom u svojim iskazima (kako je to ranije već navedeno), sasvim određeno izjasnili svjedoci Z. L., M. J., D. K., P. K., J. Š. i S. B., te da o predmetnim događanjima u svojim iskazima kazuju i svjedoci P. Š., S. K. i M. K. Tako iz iskaza svjedoka P. Š. proizlazi da je nakon sukoba ARBiH i HVO otišao u mjesto Č. gdje su se pripadnici HVO predali ARBiH. Svjedokinja S. K. u iskazu navodi da je nakon sukoba ABiH i HVO stanovništvo izbjeglo u naselje V., da su potom produžili do naselja Č., te da se ona odmah sutra dan u mjesto B. iz kojeg je izbjegla vratila sa svojim svekrom J. K. Na iste okolnosti M. K. ističe da je u vrijeme inkriminiranog događaja došlo do sukoba između HVO i ABiH, da je on bio pripadnik HVO i nakon predaje odveden sa ostalim vojnicima u KPZ Z., te da je dana ...93. godine dobio izlaz iz navedene kaznene ustanove da sahrani oca J. K. Ovi iskazi opravdavaju ocjenu da se sam predmetni događaj može podvesti pod kontekst oružanog sukoba koji se u označenom vremenskom periodu odvijao između HVO i ARBiH.

Ostali činjenični navodi, u kojima je sadržana tvrdnja da su ugljenisana tijela L. Š. i M. L., kao i tijelo J. K., pronađena u vikendici vlasništvo Ž. N. u mjestu B., nisu neposredno povezani sa radnjama optuženog, pa ih, osim konstatacije o njihovom egzistiranju u činjeničnom opisu, nije potrebno detaljnije analizirati.

Uvažavajući okolnost da su oštećeni L. Š. i M. L. izvedeni iz kuće L. Š. i odvedeni do punkta K.-H., što proizlazi iz iskaza svjedoka D. K., M. J., Z. L. i Z. B., te da optuženi E. B. prilikom lišavanja slobode oštećenima nije predao bilo kakav akt koji bi njihovo lišavanje slobode i odvođenje opravdao, ovaj sud nalazi da se u konkretnom slučaju radi o nezakonitom lišavanju slobode ranije navedenih oštećenika. Isto tako, budući da je nakon lišavanja slobode optuženi oštećenima, dok je u njih držao uperenu automatsku pušku, naredio da idu ispred njega, da ih je u takvom odnosu pune podčinjenosti „vodio“ oko jedan kilometar, sve do predaje nepoznatim naoružanim osobama na punktu K.-H. u naselju D., za koje vrijeme su oštećeni (ovo proizlazi iz nalaza vještaka neuropsihijatra Š. dr He.), kao i sve druge osobe koje se nalaze u tako životno ugrožavajućoj situaciji, osjećali i trpili jak (smrtni) strah, da je, dalje, logično zaključiti da oštećeni cijelo vrijeme osjećaju i poniženje

i da ih optuženikovo postupanje kao slobodne ljude vrijeđa, koji postupci su doveli do povrede dostojanstva oštećenika L. Š. i M. L., jer postupanje optuženog E. B. ima karakter naročito ponižavajućih postupaka koji su grubo povrijedili osobni integritet oštećenih i pravo na njihovu slobodu i osobnu sigurnost. U konkretnom slučaju se radnje ranije navedenog optuženika ocjenjuju nečovječnim postupanjem i njihovim poduzimanjem optuženi je prekršio odredbu člana 3. stav 1. točka c) Ženevske konvencije o postupanju sa civilnim stanovništvom za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, kojom su zabranjeni prema zaštićenim osobama postupci koji predstavljaju povredu osobnog dostojanstva te naročito uvredljivi i ponižavajući postupci, koje nečovječno postupanje, prema odredbi člana 147. navedene konvencije, predstavlja njenu tešku povredu. Oštećeni su bili civilne osobe i na njih je predmetna Konvencija primjenjiva.

U vrijeme poduzimanja inkriminiranih radnji optuženi postupa umišljajno. Svjestan je postojanja oružanog sukoba između HVO i ARBiH, također je svjestan da oštećene L. Š. i M. L. nezakonito lišava slobode, znao je da su u pitanju civilne osobe, svojim radnjama je jasno izrazio volju da ponizi oštećene stavljajući im do znanja da su u njegovoj vlasti i da moraju postupati u skladu s njegovim zahtjevima, pa je, dalje, i pored postojanja svijesti da za ovako postupanje nema nikakav valjan pravni osnov te radnje htio kao svoje. U konkretnom slučaju se radi o direktnom umišljaju. Ovdje treba istaći da počinitelj kaznenog djela za koje je optuženi oglašen krivim (Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ) ne mora biti svjestan da svojim postupcima krši pravila međunarodnog prava.

Prilikom odmjeravanja kazne optuženom E. B. ovaj sud je, uvažavajući odredbu člana 41. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, vodeći računa o svrsi kažnjavanja, uzeo u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća, pa je kao olakotne okolnosti na strani optuženog našao da ranije nije osuđivan te njegovu obiteljsku situaciju. Prema podacima iz spisa predmeta optuženi je otac dvoje malodobne djece. Na strani optuženog ovaj sud nije našao otegotne okolnosti. Za prethodno navedene olakotne okolnosti, u odsustvu otegotnih okolnosti, ovaj sud nalazi da iste u svojoj ukupnosti čine osobito olakotne okolnosti koje, u smislu odredbe člana 42. točka 2. preuzetog KZ SFRJ, ukazuju da se i sa blažom kaznom može postići svrha kažnjavanja, pa je optuženom, uz primjenu člana 43. stav 1. točka 1. ranije navedenog zakona ublažio zakonom propisanu kaznu za kazneno djelo za koje je oglašen krivim, pa ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine. Ocjena je ovog suda da se radi o kazni koja je u svemu srazmjerna stupnju optuženikove krivnje i težini počinjenog kaznenog djela.

Ovaj sud ne nalazi osnovanim prigovore koje je u pogledu mogućnosti utvrđenja optuženikove krivnje u završnoj riječi istakao njegov branitelj. Od strane branitelja je prvenstveno ukazano na sadržaj odluke Vrhovnog suda Republike Srpske broj ... od ...07. godine u kojoj je taj sud našao da radnje optuženih ne predstavljaju radnju koja bi označavala kršenje člana 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme oružanog sukoba, odnosno da zatvaranje civila nije obuhvaćeno ovom odredbom konvencije. U konkretnom slučaju se ne radi o situaciji identičnoj iz predmetnog kaznenog postupka. Iz presude na koju se poziva branilac je vidljivo da su se optuženi teretili za

zatvaranje civila, a da je u konkretnom postupku optuženom E. B. na teret stavljeno nečovječno postupanje kao način počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Kroz raniju analizu dokaza ovaj sud je odgovorio zbog čega nalazi da optuženikove radnje u sebi sadrže nečovječno postupanje prema oštećenima i zbog čega za takvo postupanje postoji krivnja optuženog.

Kada su u pitanju ostali braniteljevi prigovori, prvenstveno prigovor kojim je ukazao da je postupak trebao biti završen donošenjem rješenja Suda BiH broj: S.... 10 Kro od ...11. godine, jer je sudac za prethodno saslušanje tog suda odbio potvrditi optužnicu Tužilaštva BiH protiv optuženog E. B., podnesenu pod brojem: T.... 10 od ...11. godine, isti je neprihvatljiv iz više razloga. U konkretnom slučaju Sud BiH je ranije navedenim rješenjem odbio potvrditi optužnicu Tužilaštva BiH protiv optuženog jer prema ocjeni tog Suda radnje koje je poduzimao optuženi ne dosežu nivo težine da bi predstavljale nečovječno postupanje. Ova odluka nema karakter i snagu *res iudicata*, odnosno presuđene stvari, što bi, da je to tako, onemogućivalo bilo kakvo daljnje procesuiranje i suđenje optuženom za kaznenopravni događaj na koji se odnosilo predmetno rješenje. Upravo suprotno ovom stavu branitelja, Sud BiH je, postupajući po prijedlogu Tužiteljstva BiH, nakon donošenja rješenja kojim je odbijeno potvrđivanje optužnice, postupak u predmetnoj kaznenopravnoj stvari, svojim rješenjem broj: S..... .. od ...13. godine, predmet protiv optuženog E. B. prenio na Kantonalni sud u Z. Dalje se neprihvatljivim ocjenjuju i braniteljevi prigovori u kojima ističe da se vjera ne može pokloniti iskazima svjedokinja M. J. i S. K. jer su se imenovane, kako to branitelj iznosi u svojoj završnoj riječi, na različit način u fazi istrage i na glavnom pretresu izjašnjavale na okolnost odvođenja oštećenih iz kuće M. L. Ova braniteljeva tvrdnja svoje utemeljenje nema u realnom stanju spisa predmeta. Kroz raniju analizu iskaza svjedoka očevidaca inkriminiranog događaja ovaj sud je dao razloge zašto tim iskazima poklanja punu vjeru. U svim bitnim detaljima ti iskazi su potpuno podudarni. Za istaći je i to da svjedokinja S. K. predmetni događaj nije vidjela, da to u iskazu posebno i naglašava tvrdnjom da ne želi nikoga lažno teretiti jer ona ništa nije vidjela, te da ovaj sud na njenom iskazu ni ne temelji svoj zaključak o optuženikovoju krivnji. Kada je u pitanju svjedočenje M. J. treba primijetiti da je isto bilo dosta emotivno (zapisnički je konstatirano u dva navrata da imenovana plače prilikom pričanja o kritičnom događaju), te da je ova svjedokinja vrlo iskreno istakla da nije vidjela da je optuženi njenom ocu i M. L. vezao ruke prije nego ih je odveo. Da je bilo namjere na strani ove svjedokinje da lažno svjedoči ovu činjenicu je svakako mogla prikazati i na drugačiji način. Ovdje također treba dodati da iz stanja spisa predmeta ne proizlazi da su svjedokinje na čije iskaze ukazuje branitelj optuženog imale bilo kakav motiv da upravo optuženog E. B. označe osobom koja je počinila inkriminirane radnje, te da ni optuženi ni njegov branitelj na takvo nešto tokom postupka nisu ukazali.

Odlučujući o troškovima ovog kaznenog postupka ovaj sud je, na osnovu člana 202. stav 1. ZKP FBiH, odlučio da optuženog obveže da Kantonalnom sudu u Zenici plati troškove kaznenog postupka u visini koju odredi taj sud posebnim rješenjem, te da ovom sudu na ime paušala isplati iznos od .. KM, u roku od ... dana od dana pravomoćnosti presude.

Na osnovu odredbe člana 212. stav 3. Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine oštećeni P. Š. se sa imovinskopravnim zahtjevom upućuju na parnicu. U odnosu na ostale oštećene ovaj sud se nije odredio jer podaci sadržani u spisu predmeta nisu pružali dovoljno pouzdanu osnova za zaključak da je odštetni zahtjev podnesen.

Zapisničar
Živana Roić,s.r.

Predsjednik vijeća
Dragan Čorlija,s.r.

POUKA: Protiv ove presude se može izjaviti žalba trećestupanjskom vijeću ovog suda u roku od 15 dana računajući od dana prijema presude